

Jiří Dynda

Bohové a běsi: Konstrukce slovanského pohanství ve středověkých písemných pramenech

Disertační práce FF UK

Anotace

Práce se soustředí na analýzu diskurzivní konstrukce slovanského pohanství ve středověkých písemných pramenech. Ve třech kapitolách postupně odpovídá na základní výzkumnou otázku: jak jsou prvky slovanského pohanství (a zejména jeho pojetí božství) popisovány před; krátce po christianizaci; a dlouho po christianizaci. Respektive, jak je pohanství vykreslováno jako aktivní vnější nepřítel, jako poražený nepřítel a jako vnitřní nepřítel středověkého křesťanství. Rozbor diskurzivních strategií je proveden na více než tuctu případových studií konkrétních pramenů nebo jejich skupin. Pramene jsou analyzovány i v komparaci s dalšími prameny textovými, archeologickými i etnografickými. Důslednou identifikací několika diskurzivních strategií (idolatrické, démonologické, ortopraktické, euhémeristické a řecko-římské) v pramenech práce směřuje k detailnímu poznání specifik křesťanské čočky pohledu na pohanská náboženství Slovanů (*interpretatio Christiana*). Tím chce zároveň přispět i k širším možnostem jejich poznání. Zejména srovnání pojetí božství ve fungujících pohanských společnostech s jeho démonologickým uchopením v synkretickém systému lidového křesťanství v pozdním středověku ukazuje směřování dalšího výzkumu: důraz na rituální stránku při studiu symbolických soustav.

Klíčová slova

Slované; pohanství; *interpretatio Christiana*; božstva; panteon; synkretismus; lidová kultura